

Tisková zpráva senátorky Jitky Seitlové

k postupu zásahu při havárii na řece Bečvě

Likvidace následků a vyšetřování příčin havárie na řece Bečvě v září minulého roku je až do dnešních dnů provázená pochybnostmi. Šetření Policie ČR, které zatím nebylo uzavřeno, zásadně omezilo přístup k informacím. Senátorka Jitka Seitlová se rozhodla získat přehled o postupu státních úřadů a institucí, kterým jsou rozhodující kompetence a odpovědnost v případě havárií na vodách svěřeny.

Z jejich osobních jednání a rozsáhlé písemné korespondence vyplynuly závěry potvrzující podcenění přípravy, metodiky a zabezpečení provázaného systému opatření při haváriích na vodách. Za jeho funkčnost nese plnou odpovědnost především gesční Ministerstvo životního prostředí (MŽP) a jeho ministr.

Senátorka shrnuje: „Snaha, nasazení a obětavost jednotlivých účastníků záchranných prací, stejně jako rybářů a hasičů při likvidaci uhynulých ryb, zasluhuje ocenění. Nemohla ale nahradit organizační slabiny, nedostatky v právních předpisech a bohužel také některá zásadní personální selhání, jejichž důvody jsou stále nejasné“.

Z písemných odpovědí Ministerstva životního prostředí, České inspekce životního prostředí (ČIŽP), Povodí Moravy s. p., čtyř dotčených vodoprávních úřadů (VDÚ) obcí s rozšířenou působností a Olomouckého kraje (OK) a Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje (HZS OK) považuje senátorka za nejzávažnější následující zjištění a závěry. Dokládají oprávněnost návrhu změn právních předpisů zveřejněných senátorkou na TK dne 19. 3. 2021 (viz <https://seitlova.cz/clanek.php?idClanek=107>). Novela zákona o vodách nyní předložená ministerstvem většinu vážných nedostatků neřeší.

Úřady státní správy a samosprávy neměly jasno v tom, kdo zásah záchranných a likvidačních prací při mimořádné havárii na Bečvě řídil. Koordinace byla zejména v důsledku neodpovídající podpory odborných sekcí státní správy nedostatečná.

Osoba, která záchranné a likvidační práce havárii řídí, nese současně za jejich průběh plnou odpovědnost.

Kdo řídil činnosti zneškodňování a likvidace havárie na Bečvě? Kdy a které orgány postupně přebíraly řízení prací v jejich průběhu? V těchto otázkách zásadních pro zvládnutí krizové situace neměl žádný ze zúčastněných úřadů a státních institucí jasno. Některé VDÚ v písemné odpovědi jejich podíl na řízení sice uvedly, při osobním jednání ve dnech krátce po havárii ale trvaly pouze na koordinaci prací. Žádný z dotázaných se neshodoval se stanoviskem MŽP, že primárně měl záchranné a likvidační práce řídit VDÚ Valašské Meziříčí a následně Zlínského kraje.

Po zjištění havárie docházelo k odborně nekoordinovanému odběru vzorků, což může následně způsobit problémy určení příčiny a zdroje havárie. Analýzy byly prováděny bez podkladů o možných kontaminantech (plány havarijních opatření, poznatky ze zákonné

činnosti vydávání povolení k vypouštění odpadních vod VDÚ, integrovaná povolení krajských úřadů, monitoring kvality vody z Povodí).

To znesnadnilo a zásadně prodloužilo laboratorní určení povahy znečištění. Určení kyanidů nebylo laboratořemi v prvních dnech vůbec prováděno.

V den zjištění havárie nebyly ČIŽP, VDÚ, HZS ani Povodím odebrány vzorky z žádné ze známých a potencionálně rizikových výustí kanalizací.

Například ČIŽP uvádí, že neví, zda VDÚ koordinovaly odběr vzorků. V den havárie provedla Inspekce odběry uhynulých ryb a vody pouze v části zasaženého toku. Dále odpovídá, že bezprostředně po ohlášení havárie bylo jejím primárním cílem sice zjistit, co je příčinou havárie a jaká látka způsobuje masivní úhyn ryb, VDÚ jí ale v rámci prvotního rozdělení přidělil úkol monitorovat tok, nikoliv zjišťovat příčinu havárie. První den zjištění havárie neprovedla žádné odběry z výustí přítoků a kanálu, protože by dle jejího názoru byly neefektivní¹. Analýzy vzorků ČIŽP externími laboratořemi byly dle jejího písemného sdělení dokončeny až 25. 9. 2020 a protokol o analýzách a koncentracích vyhotoven až 30. 9. 2020.

První vzorky byly laboratořím Povodí předány z ČIŽP až 22. 9. 2020. Do té doby byly vzorky analyzovány v jiných laboratořích, (HZS ve Frenštátě pod Radhoštěm a VaK Vsetín). Tyto laboratoře v počátku vůbec neprováděly analýzy na kyanidy. Znečištění kyanidy bylo v laboratořích Povodí zjištěno do druhého dne od předání vzorků, tj. 23. 9. a informace byla ihned předána ČIŽP.

Odpovědnost za vylití cenných vzorků vody odebraných rybáři Inspekce striktně odmítá.

Informace a varování obyvatelstva o havárii bylo opožděné a nedostatečné. Vyloučeno nebylo nebezpečí újmy na zdraví a majetku.

Občané, některé dotčené obce a uživatelé vody z řeky Bečvy byli o závažnosti havárie ze strany VDÚ informováni až následující den, po více než 20 hodinách od jejího zjištění. Postup znečištění řekou od pravděpodobného místa havárie byl však podle odhadů expertů rychlejší.

Města Lipník nad Bečvou a Přerov vydala varování pro občany následující den po zjištění havárie. Město Hranice varování občanům nevydalo a pouze doporučilo, aby varování provedly obce. V odpovědi HZS OK je uvedeno, že v době, kdy zásah řídil příslušník HZS, nebyly zjištěny skutečnosti, které by vyžadovaly varování obyvatelstva². Město Valašské Meziříčí se domnívalo, že na jeho katastrálním území nebyla řeka kontaminována a proto nebyl důvod varování vydat. Varování pak vydalo až pátý den od zjištění havárie na základě informace, že ve vzorku vody z výustě kanalizace vedoucí z Rožnova pod Radhoštěm byl zjištěn kyanid.

¹ V následujících dnech byly ale tyto odběry provedeny a jeví se, že jejich výsledky jsou jedním z významných důkazů šetření příčin havárie.

² Z uvedeného je zřejmé, že HZS nedisponuje dostatečným odborným zázemím pro řízení havárií na vodách.

RNDr. Jitka Seitlová

místopředsedkyně Senátu Parlamentu České republiky

regionální senátorská kancelář:

Náměstí T. G. Masaryka 222/11, Přerov 750 02, tel. 736 491 225

Všechny dotčené VDÚ se shodně dozvěděli o tom, že havárie byla způsobena znečištěním kyanidy až pátý den po havárii, na koordinační schůzce pořádané VDÚ OK 24. 9. 2020³.

Česká inspekce životního prostředí ani po sedmi měsících od havárie na řece Bečvě nezahájila s žádnou právníčkou ani fyzickou osobou na základě kontrol provedených v souvislosti s touto havárií správní řízení za porušení povinností.

ČIŽP písemně sdělila, že kontrola zahájená u společnosti DEZA a. s. v souvislosti s šetřením příčin úhynu ryb na Bečvě nebyla do 15. 4. 2021 ukončena a správní řízení nebylo zahájeno. Správní řízení nebylo zahájeno ani s žádnou z jiných společností kontrolovaných v souvislosti s havárií, využívající k likvidaci odpadních vod ČOV v areálu Tesla Rožnov s výustí v katastrálním území Juřinka.

V Praze 12. 5. 2021

Zpracovala:

Mgr. Alžběta Guryčová

asistentka

+420 736 491 225

asistentka@seitlova.cz

---

³ Stanovení kyanidů, pokud je laboratoř na analýzu vybavena a personálně zajištěna, podle expertů trvá 4 – 6 hodin, existují i některé varianty rychlostestů, které se uplatňují v terénu a právě při haváriích.